

פירוש הרמב"ם לאבות

על עשרה מאמרות ועשרה דורות (ה, א - ב)

הרב יצחק שילת

מסכת אבות ה, א

עשרה מאמרות נברא העולם. ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שהן מאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים שהן מקימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות.

מסכת אבות ה, ב

עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין לפניו עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כולם.

פירוש הרמב"ם לאבות ה, א

אם תסתכל בכל מה שבא במעשה בראשית 'ויאמר' 'ויאמר' - תמצאם תשעה, ו'בראשית' - עשירי, כי אף על פי שלא פורשה בו מלת 'ויאמר' - הרי העניין יורה עליו, וכאילו אמר: ויאמר אלהים יהיו שמים וארץ, לפי שהם לא היו מבלי מאמר. והיה יכול לבטא הבריאה כולה במאמר אחד, ולומר: ויאמר אלהים יהיו שמים וארץ ויקוו המים ותוצא הארץ וכו', ואמנם ייחד מאמר לכל סיפור, להודיעך גדולת זאת המציאות ושכלולה, ושמפסידה מפסיד דבר גדול, ומתקנה מתקן דבר גדול, רצוני לומר בימפסידה' - אשר יפסיד נפשו ולא יהיה שלם במינו, וכן 'מתקנה' - מתקן נפשו, כי היא אשר בידו תיקונה והפסדה, וכאילו היא התכלית האחרונה של כלל המציאות אשר באו בה עשרה מאמרות, כמו שבארנו בפתיחת חיבורנו זה.

פירוש הרמב"ם לאבות ה, ב

אלו הדורות הם לשון התורה: פלוני הוליד פלוני, לפי סדר. וזכר זה, ומה שאחריו בגלל זכרו עשרה מאמרות, אשר בהם מוסר לאדם, בזרז אותו על תיקון נפשו במעלות המידות ובמעלות השכליות, שזו היא כוונת המסכתא.